

Ditmaal de NH Kerkschappen

In onze Angstelkroniek nr. 30 van dec. 2008 voerden wij de kerkschappen in ons dorp ten tonele. De schrijver wist weinig te melden over dit instituut bij de NH gemeente in Abcoude.

Dank zij ons lid dhr. Bart de Vries kunnen wij toch iets meer vertellen. Wanneer men begon met het inkopen, weiden en verkopen van de schapen is nog onbekend.

Kerkschappen.

Na de oorlog werden de werkzaamheden c.q. de handel gedaan door de Gebr. Gijsen, te

weten Teunis, en Jacobus (Kobus), wonenden aan de Winkeldijk 15. Zij waren behalve boeren ook veehandelaren. Dit deden ze in samenwerking met Ko van den Bosch uit Baambrugge (boerderij Middendorp). Hij was meer handelaar dan boer. De inkomsten, die hij genereerde, waren voor het Groene Kruis, een gezondheidsorganisatie in Baambrugge (de wijkzuster dus).

Uit de verhalen hierover bleek, dat er nogal wat werk aan zat. Inderdaad de schapen moesten gewassen worden en werden met paard en wagen rondgebracht tot in de polder

1957: Met pet en wandelstok Co Gijsen. Zonder pet maar ook met wandelstok Teus Gijsen. Staande met hoed Zadelhoff, veehouder uit Baambrugge.

de Bijlmer toe.

In de jaren zestig liep de animo om kerkschappen te weiden terug. Boeren gingen zich specialiseren. Er werden meer koeien gemolken (de melkmachine kwam) en er werden geen schapen meer gehouden. Toen de Gebr. Gijsen kort na elkaar vrij jong en plotseling overleden, hebben neef Hein (Winkeldijk 42) en ondergetekende nog één jaar een aantal schapen uitgezet.

In het periodiek De kerkklok van de NH gemeente lezen wij in 1971:

Weinig schrijven we eigenlijk over onze kerkschappen. Daarom willen wij deze keer dhr. J. Gijsen eens in het zonnetje zetten. Ieder jaar weer zorgt hij er voor, dat in het voorjaar lammetjes gekocht worden, dat deze worden geweid bij veehouders in onze gemeente en dat de schapen in het najaar worden verkocht. In 1969 zat het een beetje tegen, want er waren wat problemen tussen de RK en NH schapen, hetgeen de opbrengst ongunstig beïnvloedde. Toch leverden de schaapjes ons dat jaar nog fl. 465,-- op. In 1970 ging het een stuk beter en de 19 schaapjes versterkten onze financiële positie met fl. 640,--. Daarom willen wij dhr. Gijsen gaarne danken voor het werk, dat hij ieder jaar weer voor ons doet. Ook in 1971 en volgende jaren hopen we, dat wij weer op zijn medewerking te mogen rekenen, maar ook, dat hij veel gemeentelieden in de agrarische sector bereid zal vinden om één of meer lammeren te weiden en te verzorgen.

Het ziet er naar uit dat er in 1977 gestopt werd met de schapenactiviteiten. De heren van Mourik en de Vries worden bedankt voor het, voor de laatste maal, organiseren van de kerkschappen fokkerij. De Kerkvoogdij is nog wel van plan om iets op te zetten samen met de Rooms katholieken. Maar daar zijn geen sporen van gevonden. De katholieken waren zoals in het eerder genoemde artikel al in 1971 gestopt.

Over de "techniek" van het schapen weiden nog een aantal opmerkingen. De kerkschappen, die werden geweid, waren altijd lammeren. De lammeren kunnen als ze ± 8 weken oud zijn bij hun moeder weggehaald worden (gespeend heet dat). Dat

gebeurt ook heden ten dage nog. Ze worden dan in de zomer vetgeweid. In het najaar zijn ze slachtrijp en worden ze verkocht. De lammeren werden ook allemaal gemerkt met een sneetje in hun oor. Zo waren ze dan later te traceren, als ze terecht kwamen bij een boer, die zelf schapen had.

Omdat boeren in toenemende mate niet happig waren vreemde schapen bij hun eigen schapen te houden, kwam het systeem in zwang om bij de betreffende boer twee lammetjes uit hun eigen koppel te kopen. In feite betekende dit het einde van het instituut "kerkschappen".

Boeren gingen steeds zakelijker denken en gaven uiteindelijk een bedrag en wilden verder geen gedoe. De marges werden ook relatief snel steeds kleiner.

Bart de Vries

Juist voor het ter perse gaan kwam ik nog een aardig stukje tegen over de kerkschappen van de Mannenbroeders in Abcoude. In de uitgave 1906-1981 vijfenzeventig jaar Gereformeerde Kerk Abcoude staat hieromtrent het volgende vermeld:

In 1936 is de bodem van de kas van de Diakonie in zicht. Een oplossing werd gedacht in het houden van kerkschappen. op 27 februari 1938 werd besloten 20 lammeren "aan te schaffen". De gemeentelieden die boer waren, bestemden in het voorjaar een paar van hun lammeren voor de kerk. In het najaar werden deze, inmiddels schaap geworden lammeren, op een terrein bijeen gedreven en verkocht bij opbod en afslag. De R.K.- en Hervormde Kerk deden precies zo. Gezamenlijk vond deze "oecumenische" verkoop plaats. Voor de boeren die geen schapen hadden werden door de kerk een paar lammeren gekocht nadat in het dorp daarvoor een inzameling was gehouden. Het verschil tussen aankoop en verkoop van de schapen was voor de kerk. In 1966 brachten de schapen nog fl 700,- op.

Wim Timmer